

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ НАЗЕМНИХ СПОРУД І АЕРОДРОМІВ
КАФЕДРА АЕРОКОСМІЧНОЇ ГЕОДЕЗІЇ ТА ЗЕМЛЕУСТРОЮ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

Юрій ВЕЛИКОДСЬКИЙ

«__» _____ 20__р.

КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР

ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 193 «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»

Тема: «Інновації в системі управління територіального розвитку»

Виконавець: студент групи ЗК-311Бс Шитік Роман Федорович

Керівник: професор, доктор економічних наук Горьовий Василь Павлович

Нормоконтролер: _____ Михайло Петрович Стецюк
Підпис

КИЇВ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет наземних споруд і аеродромів

Кафедра аерокосмічної геодезії та землеустрою

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітньо-професійна програма «Землеустрій та кадастр» / «Геоінформаційні системи і технології»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач випускової кафедри

Юрій ВЕЛИКОДСЬКИЙ

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи

Шитіку Роману Федоровичку

1. Тема роботи «Інновації в системі управління територіального розвитку» затверджена наказом ректора від «10 травня» 2023 р. №677/ст.
2. Термін виконання роботи: з «29» травня 2023 року по «25» червня 2023 року
3. Вихідні дані роботи: законодавча та нормативно-правова база, інтернет сайти: дані бази земельного кадастру, публікації та наукові статті за тематикою роботи.
4. Зміст пояснювальної записки: аналітичний огляд літературних джерел, законодавчої та нормативно-правової бази з тематики диплому. Система земельних відносин та її функціонування в сучасних умовах. Управління земельними ресурсами в успішних країнах. Шляхи удосконалення земельних відносин. Охорона навколишнього середовища. Охорона праці.

5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: таблиці, рисунки, діаграми, графіки.

6. Календарний план-графік

№ з/п	Завдання	Термін виконання	Підпис керівника
1	Проаналізувати нормативну та законодавчу методичну базу за темою диплому	29.05.2023-01.06.2023	
2	Дослідити світові тенденції інновацій розвитку	02.06.2023-05.06.2023	
3	Ознайомитися з факторами, які впливають на інновації в сфері територіального розвитку	06.06.2023-08.06.2023	
4	Визначити способи впровадження інновацій у територіальний розвиток	09.06.2023-12.06.2023	
5	Дослідити порядок прийняття інновацій, використання досвіду з інших країн	13.06.2023-16.06.2023	
6	Розглянути фактори SWOT на прикладі Київської області, оновити поняття	17.06.2023-19.06.2023	
7	Проаналізувати розвиток впровадження інновацій на території України	20.06.2023-22.06.2023	
8	Підготувати доповідь до захисту дипломної роботи	17.06.2023-25.06.2023	

7. Дата видачі завдання: «29» травня 2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи: _____
(підпис керівника) (П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання: _____
(підпис випускника) (П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота на тему: «Інновації в системі управління територіального розвитку» містить: 53 сторінки, 12 рисунків, 2 таблиці, 21 використане джерело. Об'єктом дослідження є процес іноваційної діяльності в системі управління територіальним розвитком. Це включає в себе механізми, процеси, інструменти, методи та стратегії, які використовуються для сприяння розвитку та управління різними територіальними одиницями - від окремих міст до регіонів і цілих країн.

Предметом дослідження – теоретичні засади іноваційної діяльності в системі управління територіальним розвитком. Це включає аналіз сучасних інновацій, їх потенціал та вплив на ефективність управління та сталий розвиток територій.

Мета роботи: обґрунтувати і внести пропозиції щодо іноваційних моделей і стратегій управління територіальним розвитком, що максимально відповідають сучасним викликам і трендам, включаючи глобалізацію, технологічну трансформацію, зміни в демографії, економіці та екологічному становищу. Методи дослідження: абстрактно-логічний, аналогій та порівнянь, економіко-статистичний, нормативно-правовий, історичний, метод аналізу та синтезу, індукції та дедукції, екстраполяції, монографічний, обробки літературних джерел.

Результат бакалаврської роботи має важливе практичне значення для подальшої роботи по створенню інновацій в системі управління територіального розвитку в сфері земельних відносин в Україні.

**ЗЕМЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ, ІННОВАЦІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ,
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ.**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.....	10
1.1. Сутність інновацій в системі управління територіального розвитку.....	10
1.2. Критерії оцінки інновацій в управлінській системі розвитку територій....	13
1.3. Зарубіжний досвід впровадження інновацій в систему управління територіального розвитку (США, Європа).....	15
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА ПРИКЛАДІ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	21
2.1. Методи і показники оцінки впровадження інновацій в системі управління	21
2.2. Динаміка показників впровадження інновацій в системі управління.....	24
2.3. Комплексна оцінка інновацій в системі управління територіального розвитку Київської області.....	26
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	33
3.1. Проблеми та протиріччя інновацій в системі управління територіального розвитку України на прикладі Київської області.....	33
3.2. Розробка рекомендацій для застосування інноваційних механізмів управління територіального розвитку в Україні.....	40
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ.....	54

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ

AI – штучний інтелект

IoT – інтернет речей

ENP - European Neighbourhood Policy (Європейська політика сусідства)

Big Data (BD) – великі дані

SWOT - Strengths (сильні сторони), Weaknesses (слабкі сторони), Opportunities (можливості) та Threats (загрози)

ОСББ - об'єднання співвласників багатоквартирного будинку

ЄДЕССБ - Єдина державна електронна система у сфері будівництва

ВСТУП

Актуальність теми інновацій в системі управління територіального розвитку актуальна і надзвичайно важлива в сучасному контексті. Глобалізація, технологічний прогрес, економічні зміни, та геополітичні перетворення прямо впливають на потребу в інноваційних підходах до управління територіальним розвитком. На сучасному етапі розвитку суспільства велика увага приділяється впровадженню інновацій в усіх сферах діяльності, включаючи і територіальне планування та розвиток. Інноваційні технології і методи, такі як інтелектуальний аналіз даних, використання блокчейн технологій, штучний інтелект, інтернет речей, та інше, дозволяють підвищити ефективність управлінського процесу, прискорюючи прийняття рішень, оптимізуючи ресурси і покращуючи якість життя населення. Також варто відзначити, що інновації у системі управління територіальним розвитком можуть сприяти сталому розвитку, підтримуючи економічний ріст, соціальну справедливість та охорону навколишнього середовища. Це підкреслює глобальну актуальність теми та її значення для майбутнього нашої планети. Таким чином, інновації в системі управління територіального розвитку є не лише актуальною темою, але й ключовою для подальшого прогресу нашого суспільства. Осмислення, розробка та впровадження новітніх інноваційних рішень має стати пріоритетним завданням для науковців, політиків, управлінців і всього суспільства. Серед вчених, що вивчали дане питання були опрацьовані роботи Горьового В.П., Біляка Ю.В. та інших фахівців.

Метою даної роботи є розробка та аналіз інноваційних моделей і стратегій управління територіальним розвитком, що максимально відповідають сучасним викликам і трендам, включаючи глобалізацію, технологічну трансформацію, зміни в демографії, економіці та екологічному становищу. Ця мета включатиме в себе вивчення новітніх технологій і методів управління, їх придатності для впровадження в контексті територіального розвитку, а також розробку рекомендацій для їх ефективного застосування. Важливим елементом

дослідження буде аналіз впливу цих інновацій на сталий розвиток регіону та якість життя населення.

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі необхідно вирішити наступні **завдання**:

- провести аналіз сучасних теорій і практик управління територіальним розвитком, з акцентом на інноваційні підходи. знайти статті, які потребують коригування;
- огляд та аналіз новітніх технологічних інновацій, які можуть бути застосовані в системі управління територіальним розвитком, включаючи, але не обмежуючись, такими технологіями як штучний інтелект, блокчейн, інтернет речей, і т.д. виявити декілька проблем, які є наявними в земельному законодавстві та викласти власну думку з приводу їх виправлення;
- вивчення впливу інновацій на територіальний розвиток, враховуючи економічні, соціальні, екологічні та інші аспекти. додати пропозиції для вдосконалення нормативно-правових актів;
- розробка моделей і стратегій інноваційного управління територіальним розвитком, заснованих на проведеному аналізі;
- проведення експертної оцінки розроблених моделей і стратегій з метою визначення їх ефективності та потенціалу для впровадження;
- розробка рекомендацій щодо впровадження виявлених інноваційних рішень у практику управління територіальним розвитком;

Об'єктом дослідження виступає сама система управління територіальним розвитком. Це включає в себе механізми, процеси, інструменти, методи та стратегії, які використовуються для сприяння розвитку та управління різними територіальними одиницями - від окремих міст до регіонів і цілих країн.

Предметом дослідження в дипломній роботі на тему "Інновації в системі управління територіального розвитку" є інноваційні моделі, технології та стратегії, які можуть бути застосовані в системі управління територіальним розвитком. Це включає аналіз сучасних інновацій, їх потенціал та вплив на ефективність управління та сталий розвиток територій.

Методи дослідження: Теоретичний аналіз – вивчення наукової літератури, перегляд дослідницьких статей, книг та інших джерел з метою вивчення сучасних теорій та практик у системі управління територіального розвитку та виявлення новітніх технологічних інновацій в цій області; компаративний аналіз – порівняння різних моделей та методів управління територіальним розвитком в різних країнах або регіонах для виявлення найбільш ефективних інноваційних підходів; емпіричні методи – використання статистичних даних, проведення опитувань, анкетувань або інтерв'ю, аналіз конкретних кейс-стадій для детального вивчення впливу інновацій на територіальний розвиток; моделювання – розробка та тестування моделей управління територіальним розвитком на основі інноваційних технологій та стратегій; експертна оцінка – залучення експертів у галузі управління територіальним розвитком для оцінки розроблених моделей і стратегій і рекомендацій щодо їх впровадження.

Практичне значення отриманих результатів дипломної роботи може бути досить широким та має великий потенціал для застосування:

Удосконалення управління територіальним розвитком: відкриття нових інноваційних підходів до управління територіальним розвитком може допомогти органам влади та іншим зацікавленим сторонам підвищити ефективність своєї роботи, впроваджуючи ці підходи в свою практику. Сприяння сталому розвитку: використання інноваційних технологій та методів може сприяти сталому розвитку регіонів, покращуючи економічну ефективність, соціальну справедливість та екологічну стійкість. Забезпечення ефективного реагування на сучасні виклики: впровадження інновацій в систему управління територіального розвитку може допомогти краще реагувати на сучасні виклики, такі як глобалізація, технологічна трансформація, зміни в демографії, і т.д. Підвищення якості життя: ефективне управління територіальним розвитком може покращити якість життя населення, забезпечуючи доступ до кращих послуг, інфраструктури, робочих місць та інших можливостей.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

1.1. Сутність інновацій в системі управління територіального розвитку

Інновації в системі управління територіального розвитку являє собою насамперед впровадження нових або значно вдосконалених продуктів, процесів, методів та технологій, які покликані вдосконалити та оптимізувати механізми планування, реалізації та контролю за стратегіями розвитку територій.

Подібні зміни можуть охоплювати різні аспекти системи управління, включаючи політичні, адміністративні, організаційні, технологічні та соціальні зміни. Вони мають на меті підвищити ефективність управління, покращити якість рішень, розширити участь громадськості в процесах прийняття рішень, забезпечити сталий та інклюзивний розвиток територій, а також забезпечити гнучкість і пристосованість до швидко змінюваних зовнішніх умов.

Інновації в управлінні територіального розвитку можуть бути драйвером трансформації та прогресу. Наприклад, використання нових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн або інтернет речей, може значно покращити здатність системи управління обробляти великі обсяги даних, прогнозувати тенденції розвитку, підвищити прозорість та відкритість рішень.

Крім того, інновації можуть включати в себе нові підходи до взаємодії з громадянами і стейкхолдерами, сприяючи більшій участі в процесах управління та створенню більш включаючих, демократичних та відповідальних механізмів управління.

Інновації можуть також призвести до розробки нових стратегій та політик, що краще відповідають потребам та викликам сучасного територіального розвитку. Це може включати створення нових моделей економічного розвитку, політик соціального захисту, стратегій управління природними ресурсами та навколишнім середовищем, а також політик у сфері освіти, здоров'я, житлової політики та іншого.

Таким чином, інновації в системі управління територіального розвитку відіграють ключову роль у створенні більш ефективних, стійких, інклюзивних та прозорих механізмів управління, які можуть краще відповідати на сучасні виклики та використовувати можливості для розвитку територій.

Штучний інтелект (AI), блокчейн та Інтернет речей (IoT) здатні значно перетворити систему управління територіального розвитку, впливаючи на різні аспекти процесу, від прийняття рішень до реалізації політик.

AI може використовуватися для обробки великих обсягів даних, прогнозування тенденцій і виявлення шаблонів, що можуть бути невидимими для людського аналізу. Наприклад, AI може використовуватися для прогнозування економічного розвитку регіону, впливу політик на демографічні зміни або потенційних ризиків стихійних лих. Також, AI може використовуватися для автоматизації рутинних адміністративних задач (рис 1.1), що дозволяє зосередитися на більш складних та стратегічних рішеннях.

Рисунок 1.1 – Використання AI в румунському уряді

Блокчейн може сприяти підвищенню прозорості та зменшенню корупції в системі управління територіального розвитку. Ця технологія дозволяє створити безпечну, незмінну та відкриту для перевірки систему записування транзакцій, що може застосовуватися в різних контекстах, включаючи облік майна, проведення тендерів, управління державними ресурсами тощо. Принцип роботи схематично зображено на **рисунку 1.2**.

Рисунок 1.2 – Схема роботи блокчейну

IoT дозволяє з'єднати різноманітні пристрої та сенсори в мережу, що може надавати величезні обсяги даних в реальному часі. В контексті територіального розвитку, IoT може використовуватися для моніторингу та управління різними аспектами інфраструктури та середовища, включаючи транспорт, енергетику, водопостачання, якість повітря тощо. Сфера використання на **рисунку 1.3**.

Рисунок 1.3 – Використання інтернет речей

Використання технологій в системі управління територіального розвитку може бути дуже ефективним, але також вимагає врахування різних викликів, включаючи питання безпеки даних, приватності, етики, а також потребу в навичках для впровадження та використання даних технологій.

1.2 Критерії оцінки інновацій в управлінській системі розвитку територій

Оцінка інновацій в системі управління територіального розвитку є доволі складним процесом, що включає в себе врахування численних факторів. Однією з ключових вимог є визначення ефективності нововведень, які повинні забезпечувати поліпшення поточних процесів управління, зниження витрат часу або ресурсів, або покращення якості виконаних рішень.

Також важливо оцінювати вплив інновацій на відповідні показники територіального розвитку, такі як економічне зростання, зайнятість, демографічні показники, стан навколишнього середовища та інші. Ця оцінка має допомагати визначити, чи допомагають інновації досягати поставлених цілей розвитку території.

Крім того, стійкість інновацій є важливим критерієм оцінки. Інновації повинні бути здатні витримати зміни умов або виклики і продовжувати вносити значний вклад у процес управління територіальним розвитком незалежно від зовнішніх факторів.

Іншим важливим аспектом оцінки є сприйняття інновацій місцевими органами влади, бізнесом, громадськістю та інших. Інновації повинні відповідати потребам та очікуванням користувачів, бути доступними для використання та зрозумілими для тих, хто їх застосовує.

Остаточо, розглядаючи критерії оцінки, важливо не забувати про етичні та соціальні аспекти інновацій. Інновації в системі управління територіального розвитку повинні бути соціально справедливими, сприяти моралі та враховувати етичні норми та цінності.

При формуванні чіткої оцінки інновацій у системі управління територіального розвитку, ключовою є розробка системного та комплексного підходу, що включає наступні етапи:

- Визначення цілей і критеріїв оцінки: Перш за все, необхідно чітко визначити, що саме ми хочемо досягнути впровадженням конкретної інновації, які цінності вона повинна просувати та які проблеми вирішувати. Ці критерії оцінки повинні бути конкретними, вимірюваними, досяжними, релевантними та обмеженими в часі.
- Розробка методології оцінки: Слід розробити чіткі методи для збору та аналізу даних, що дозволять виміряти ефективність інновації відносно встановлених критеріїв.
- Реалізація та моніторинг інновацій: Інновації слід впроваджувати в діяльність, постійно монітуючи їх вплив та ефективність, що дозволить здійснювати необхідні корективи в процесі впровадження.
- Оцінка та звітність: Після завершення впровадження інновації слід провести детальний аналіз її ефективності, впливу на показники розвитку території та відповідності поставленим цілям.
- Корекція стратегії: На основі отриманих результатів слід зробити висновки та скоригувати стратегію управління, щоб вдосконалити процес впровадження наступних інновацій.

Даний процес, що діє по циклу дозволить формувати чітку оцінку інновацій в системі управління територіального розвитку, що сприятиме більш ефективному впровадженню інноваційних рішень.

Зазвичай, урбанізовані регіони, як правило, мають більший потенціал для розвитку інновацій через наявність великої кількості вищих навчальних закладів, технологічних компаній, навченого персоналу та інфраструктури. Також важливо врахувати, що урбанізовані зони мають кращий доступ до інтернету та інших технологій, що може сприяти розвитку інновацій.

У контексті сільських регіонів, інновації часто спрямовані на сільське господарство та екологічні технології, що можуть покращити продуктивність та стійкість. Проте, сільські райони можуть зіткнутися з більшими перешкодами для впровадження інновацій, зокрема, через обмежений доступ до інтернету або відсутність рентабельності його підведення, неналежну інфраструктуру та інші фактори, що можуть в свою чергу сповільнити розвиток.

1.3. Зарубіжний досвід впровадження інновацій в систему управління територіального розвитку (США, Європа)

Впровадження інновацій в систему управління територіального розвитку є важливим фактором прогресу у багатьох розвинених країнах світу, включаючи Європу та США. Їх досвід може надати цінні вказівки для інших країн, які прагнуть використати технології для стимулювання розвитку своїх територій.

У Європі Європейський Союз використовує різноманітні інструменти для стимулювання інноваційного розвитку на різних територіях. Зокрема, працює програма "Horizon Europe", яка надає фінансування для наукових досліджень та інноваційних проектів. ЄС також створив "Європейську політику сусідства", що спрямована на підтримку територіального розвитку в країнах, що граничать з ЄС. Кордони даної політики зображено на **рисунку 1.4**.

Рисунок 1.4 – Кордони «Політики сусідства»

Європейська політика сусідства (European Neighbourhood Policy, ENP) була започаткована Європейським Союзом у 2004 році з метою забезпечення стабільності, безпеки та процвітання на територіях, що безпосередньо граничать з ЄС. Ця політика впроваджується через білатеральні діалоги та співпрацю між ЄС та кожною з країн-партнерів.

В рамках ENP, Європейський Союз співпрацює з країнами-сусідами в різних сферах, включаючи економічний розвиток, політичні реформи, соціальну стабільність та екологічні питання. ЄС надає фінансову та технічну підтримку, що спрямована на підвищення інституційної та адміністративної спроможності цих країн.

Європейська політика сусідства важлива також і в контексті територіального розвитку, оскільки сприяє обміну кращими практиками, співпраці у сфері науки та технологій, а також розвитку міжрегіональних проектів, що можуть сприяти економічному росту і соціальному злиттю на територіях, що мають кордони з ЄС.

Нідерланди, як приклад, успішно впровадили концепцію "Smart Cities", де інновації та технології використовуються для вирішення міських проблем, як-от забруднення, транспорт, енергоефективність тощо.

Приміром, Амстердам, як одне з найбільш інноваційних міст світу, втілює цю концепцію в життя за допомогою різних проєктів. Місто використовує великі дані та IoT (Internet of Things), щоб забезпечити більш ефективне управління ресурсами, оптимізацію транспорту, покращення енергоефективності та стимулювання економічного розвитку.

Амстердам створив платформу "Amsterdam Smart City", що залучає мешканців, компанії, дослідницькі установи та владу до вирішення міських проблем. Платформа надає можливість співпрацювати, обмінюватися ідеями та впроваджувати інноваційні проєкти.

Впроваджуючи концепцію "Smart Grids", Амстердам спрямовує зусилля на розвиток інтелектуальних енергетичних мереж, які дозволяють оптимізувати споживання та виробництво енергії.

Роттердам, інше велике місто Нідерландів, також активно впроваджує технології "Smart Cities" в усі сфери життєдіяльності. Зокрема, вони розробили проєкт "Smart Port", що використовує цифрові технології для збільшення ефективності операцій в порту.

Таким чином, Нідерланди демонструють, як технології можуть бути ефективно впроваджені в міське середовище для підвищення якості життя громадян і створення більш сталого міста.

У США, технологічні інновації активно впроваджуються на різних рівнях управління. Наприклад, великі міста, як Нью-Йорк та Сан-Франциско, активно використовують технології Big Data для оптимізації міського планування та управління.

Великі дані (Big Data) стали ключовим інструментом в управлінні містами, включаючи такі глобальні вузли, як Нью-Йорк та Сан-Франциско. Завдяки можливостям збирання, аналізу та використання великих обсягів даних, ці міста мають змогу робити більш обґрунтовані рішення, покращувати сервіси та забезпечувати ефективніше використання ресурсів, прикладом одного з ресурсів є **рисунок 1.5**.

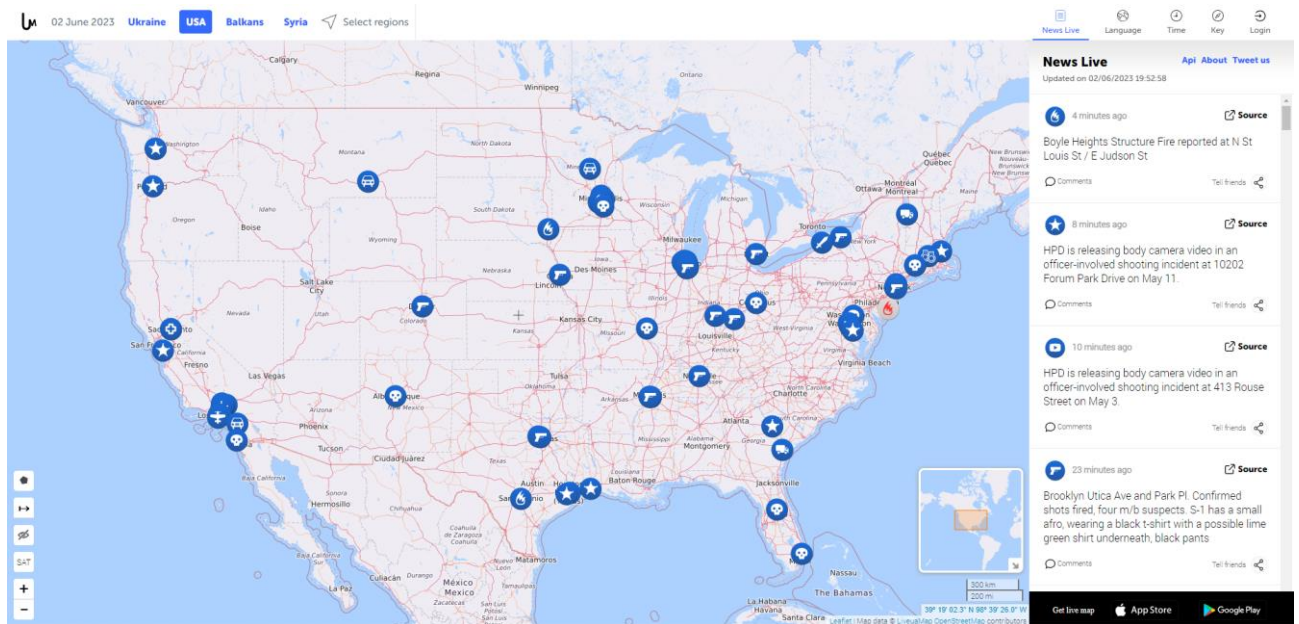

Рисунок 1.5 – Інтерактивна мапа інцидентів США

Нью-Йорк, наприклад, використовує Big Data для впровадження своєї програми "Vision Zero", метою якої є зниження кількості смертей та травм на дорогах міста до нуля. В місті збираються та аналізуються великі обсяги даних про дорожньо-транспортні пригоди, швидкість руху, патерни поведінки водіїв і пішоходів, щоб виявляти проблемні місця і впроваджувати відповідні міри безпеки.

У Сан-Франциско, відомому своїм високим рівнем технологічної інтеграції, великі дані використовуються в різних сферах. Наприклад, вони допомагають оптимізувати маршрути громадського транспорту, аналізуючи дані про рух пасажирів та затримки в русі. Також використовуються для моніторингу якості повітря, планування розвитку міської інфраструктури, управління енергоспоживанням та водопостачанням.

В обох містах великі дані дозволяють впроваджувати більш прозорі та відкриті процеси управління, забезпечуючи доступ громадян до значної частини зібраної інформації. Така відкритість даних сприяє розвитку цивільного суспільства, створюючи можливості для громадського контролю та участі в управлінні містом.

Важливим фактором успіху є активна роль держави в стимулюванні інновацій, наприклад, через надання грантів та інших форм фінансування,

законодавчу підтримку, а також створення сприятливого інноваційного середовища, яке включає в себе сильну науково-дослідницьку базу, кваліфіковану робочу силу та доступ до технологій.

На території України в сучасних умовах найбільш амбітним є застосунок «Дія». Додаток "Дія" – це частина загальнонаціональної цифрової трансформації в Україні, яка дійсно може бути розглянута як важливий індикатор розвитку територіальної діяльності. Додаток реалізує в українському суспільстві концепцію "цифрового уряду" та "цифрового громадянина", надаючи доступ до широкого спектра державних послуг в цифровому форматі.

Впровадження цього додатку є значним кроком вперед у розширенні доступу до державних послуг та забезпечення їх прозорості та ефективності. Водночас, важливим є поширення використання цього додатку по всій території країни, особливо в регіонах, де доступ до традиційних форм послуг може бути обмеженим. Таким чином, "Дія" може стати показником не тільки цифрового, але й загального територіального розвитку України. Подібний ресурс об'єднує в собі не тільки IoT, а ще деякі форми блокчейну та по словам діючого під час написання проекту міністра цифрової трансформації Федорова має інтегрувати штучний інтелект задля полегшення бюрократичних процесів і швидкої віддачі до інформації серед населення.

Наразі користувачі «Дії» вже мають можливість скористатися додатком та без проблем оформити базові процедури, що могли витратити час кваліфікованого персоналу. Відомості про нерухомість, земельні ділянки та інші форми власності вже інтегровані до додатку і дають можливість отримати витяг про нормативно грошову оцінку, земельну ділянку або-ж отримати відомості про власника землі (**рис. 1.6**).

Відомості про власника землі

Отримати інформацію

<p>Подання заяви: ~ 10 хвилин</p> <p>Обробка запиту: одразу після подачі запиту</p> <p>Вартість: безкоштовно</p>	<p>Опис послуги</p> <p>Тут можна отримати інформацію про власність на землю з Державного земельного кадастру.</p>
--	---

Рисунок 1.6 – Можливості «Дія»

Подібні додатки та рішення формують позитивне уявлення населення про діяльність країни і дають можливість громадянам залучатися до активної діяльності з побудови та введення нових інновацій. Цифрове благополуччя та грамотність формують наразі організовану структуру народовладдя через петиції та подібні до них інструменти мирного волевиявлення. Беручи до уваги стрімкий зріст соціальної свідомості та бажання територіального розвитку сусідніх країн Україна має свій особливий досвід формування розвитку на територіях, що в умовах війни формує нові виклики до адміністративного апарату, норм ведення документації і звичайно ж земельні відносини зруйнованих та пошкоджених територій з подальшою реінтеграцією місцевого населення на них.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА ПРИКЛАДІ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Методи і показники оцінки впровадження інновацій в системі управління

Методи оцінки впровадження інновацій в системі управління зазвичай застосовуються для визначення ступеня успішності даної інновації, її ефективності, а також для підготовки плану подальших дій щодо оптимізації або корекції впроваджених змін. Проведення та вдосконалення процесів, що покращують оцінку дають змогу чіткого аналізу та визначення стратегії, що ефективно вплине на впровадження різноманітних технологій.

Методи оцінки впровадження інновацій в системі управління можуть включати такі інструменти:

Методи оцінки залученості: Це вимірювання ступеня залученості користувачів до впроваджених інновацій. Можуть включати оцінки задоволеності користувачів, метрики використання, аналіз поведінки користувачів та ін. Подібні процедури аналізу дають змогу на перших стадіях розпізнати рентабельність впроваджуваних процесів і їх подальший розвиток. Малий запит на інноваційні технології не потребує на території користувачів високотехнологічної інфраструктури, в свою чергу високі потреби в інноваціях формують пріоритет саме на подібні райони, що реалізують себе з часом.

Економічні методи оцінки: Ці методи фокусуються на вимірюванні економічного впливу інновацій, таких як збільшення прибутку, зменшення витрат, збільшення продуктивності або зниження рівня ризику. Саме економічна модель оцінки дає змогу остаточно сформулювати кінцевий висновок по актуальності використовуваних технологій та витрат на впровадження технологічних рішень.

Методи оцінки впливу: Ці методи оцінюють, наскільки інновації відповідають поставленим цілям та впливають на ключові показники ефективності. Формування потреб також можливо через приклад на **рисунку 2.1**.

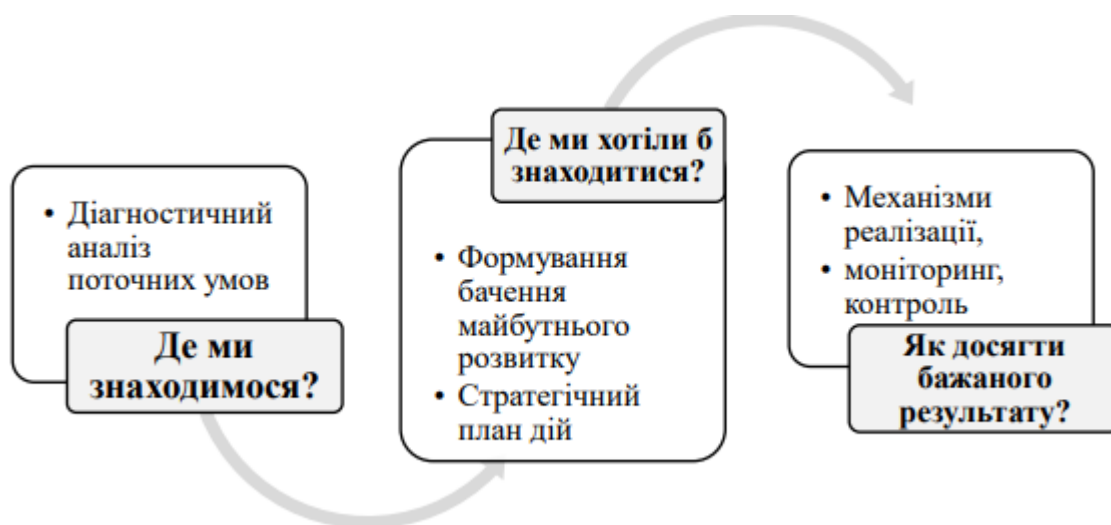

Рисунок 2.1 – Аналітичне формування потреб через аналіз

Показники територіального розвитку можуть бути дуже різноманітними і залежать від конкретних цілей та контексту регіону. Вони можуть включати економічні, соціальні, екологічні, інфраструктурні та технологічні аспекти. Важливо підібрати показники, які найкраще відображають особливості та цілі регіону.

- Демографічні показники: Вони включають статистику про населення, таку як кількість населення, структура за віком, рівень освіченості, рівень безробіття, міграція. Ці показники можуть служити як загальний показник соціальної стабільності та потенціалу регіону для подальшого розвитку. Часті оновлення подібних показників мають високий потенціал та значення для проведення аналізу.
- Економічні показники: Ці показники можуть включати ВВП на душу населення, долю високотехнологічних галузей в економіці, рівень інвестицій, структуру зайнятості, рівень доходів. Ці показники допомагають оцінити економічну продуктивність та конкурентоспроможність регіону.
- Екологічні показники: Вони можуть включати якість повітря і води, рівень збереження біорізноманіття, використання відновлюваних джерел енергії,

ступінь використання ресурсів. Ці показники можуть вказувати на ступінь сталого розвитку регіону.

- Інфраструктурні показники: Це може включати доступ до чистої питної води, електроенергії, інтернету, якість дорожньої мережі, наявність соціальної інфраструктури, такої як школи, лікарні тощо.
- Технологічні показники: Вони включають рівень впровадження та використання нових технологій, можливості їх впровадження та актуальність для середовища, в якому вони почнуть працювати.

Наведені показники можуть бути використані для оцінки та моніторингу процесу територіального розвитку і допомагають визначити, наскільки успішно регіон розвивається в різних сферах. Крім того, вони можуть допомогти урядам та іншим зацікавленим сторонам визначити, які області потребують більше уваги або інвестицій. Оцінка ефективності впроваджених інновацій у контексті територіального розвитку може бути викликом, оскільки вона включає широкий спектр параметрів, які потребують уваги. Наприклад, впровадження інновацій може мати вплив на економічне зростання, соціальну стабільність, навколишнє середовище, інфраструктуру, доступ до освіти та охорони здоров'я тощо.

Впровадження інновацій може бути визнане ефективним, якщо воно веде до позитивних змін в цих аспектах. Економічне зростання можна оцінювати за показниками ВВП на душу населення, рівнем зайнятості, середнім рівнем доходу на душу населення тощо. Соціальна стабільність може бути оцінена за показниками нерівності доходів, рівня бідності, індексу суспільного довіряння тощо. Вплив на навколишнє середовище можна вимірювати за показниками викидів вуглецю, рівня біорізноманіття, якості повітря і води тощо.

Для організації ефективного спостереження за стратегічним процесом необхідно визначити:

- Буде здійснюватися моніторинг загальної соціально-економічної ситуації чи моніторинг реалізації окремих завдань та програм, визначених у стратегії місцевого розвитку.
- Перелік показників, що будуть аналізуватись.

- Періодичність збору та аналізу даних.
- Хто збиратиме конкретні дані, яким чином і в якому вигляді вони будуть передаватись тому, хто збиратиме повну інформацію.
- Хто і за який період аналізуватиме зібрану інформацію, а також у якій формі і кому будуть надаватись результати аналізу інформації.
- Хто буде опрацьовувати висновки на основі результатів аналізу показників, а також кому і в якій формі вони будуть надані.
- Яким чином повинні бути враховані зроблені висновки.
- Яким чином і за чий рахунок фінансуватиметься моніторингова діяльність.

З огляду на це, основними етапами організація системи моніторингу є такі: планування, підготовка, збір даних, аналіз та порівняння даних, звітування, використання результатів (**таблиця 2.1**).

Етап	Кроки
Планування	Визначення потреби в інформації (індикаторів) / як часто її потрібно збирати / джерел її отримання / відповідального за збір / витрат
Підготування	Розроблення документів для збору та фіксації даних / посадових інструкцій / підготовка персоналу
Збір даних	Постійний збір даних / контроль за діяльністю системи моніторингу
Аналіз та порівняння даних	Порівняння зібраних даних з плановими значеннями, установлення відмінностей, пошук причин відхилень / шляхів вирішення проблем
Звітування	Документування результатів аналізу (доведення до керівництва / зацікавлених сторін)
Використання результатів	Розробка заходів з удосконалення управління та реалізації програм

Таблиця 2.1 – Етапи організації системи моніторингу

2.2. Динаміка показників впровадження інновацій в системі управління

Для оцінки динаміки впровадження інновацій в системі управління, можна розглянути різні аспекти цього процесу, починаючи від генерації ідей до їх втілення та впливу на діяльність організації.

На початку слід використовувати показники, пов'язані з кількістю нових ідей які генеруються в організації, процес формування яких зображено на

рисунку 2.2. Вони можуть бути виміряні за допомогою показників, таких як кількість поданих пропозицій або кількість затверджених проектів. Зростання цих показників вказує на посилення інноваційної активності.

Рисунок 2.2 – Формування ідей у зацікавлених сторін

Потім, впровадження інновацій включає в себе розробку та втілення цих ідей. Це можна оцінити за допомогою показників, таких як кількість нових продуктів або послуг, що були запущені, або кількість процесів, що були поліпшені за допомогою інновацій. Динаміка цих показників дозволяє визначити, наскільки ефективно організація може перетворити нові ідеї на практичні рішення.

Нарешті, після впровадження інновацій, важливо оцінити їх вплив на діяльність організації. Це може включати показники, які відображають зміни в продуктивності, ефективності, рентабельності або інші важливі аспекти діяльності організації. Зростання цих показників свідчить про успішне впровадження інновацій.

Таким чином, оцінка динаміки впровадження інновацій в системі управління вимагає розгляду різних показників на різних етапах процесу. Це допомагає оцінити не тільки кількість нових ідей, але й їх вплив на організацію.

Також важливим є врахування часу: інновації часто потребують значного періоду часу, щоб їх повний ефект став очевидним. Всі ці фактори разом використовуються для визначення ефективності впроваджених інновацій у системі управління територіальним розвитком.

2.3. Комплексна оцінка інновацій в системі управління територіального розвитку Київської області

Комплексна оцінка інновацій в системі управління територіального розвитку на прикладі Київської області має бути проведена з урахуванням різноманітних аспектів, які включають економічні, соціальні, екологічні, інфраструктурні та інші показники.

Задля формування чіткої позиції та ефективної діяльності формується стратегія розвитку, і аспект SWOT показує правильну позицію порівняльного аналізу. SWOT-аналіз є стратегічним інструментом для розуміння внутрішніх сильних сторін та слабких сторін компанії, а також зовнішніх можливостей та загроз, з якими вона стикається. Скорочення SWOT походить від англійських слів Strengths (сильні сторони), Weaknesses (слабкі сторони), Opportunities (можливості) та Threats (загрози).

- Сильні сторони є внутрішніми ресурсами та перевагами, що відрізняють організацію або проект від конкурентів. Це можуть бути унікальні технології, кваліфікований персонал, гарна репутація та ін.
- Слабкі сторони - це недоліки, які обмежують потенціал організації або проекту і можуть перешкоджати досягненню цілей. Це можуть бути недостатні ресурси, високі витрати, слабкий менеджмент та ін.
- Можливості - це зовнішні обставини, які організація або проект можуть використати на свою користь. Це можуть бути нові ринки, зміни у технологіях, політичні або економічні тенденції та ін.
- Загрози - це зовнішні фактори, які можуть завдати шкоди організації або проекту. Це можуть бути конкуренція, негативні зміни в законодавстві, нестабільність ринку та ін.

Ідея SWOT-аналізу полягає в тому, щоб використовувати знання про ці чотири елементи для розробки стратегії, яка максимізує сильні сторони та можливості, водночас зменшуючи вплив слабких сторін та загроз.

Прослідкувати за тенденціями SWOT Київської області дає змогу **таблиця 2.2.**

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Столичний регіон України У межах області розташований Київ, столиця України, головний діловий, науковий, культурний центр України, найбільший регіональний ринок</p>	<p>Розділення території області р. Дніпро та значна протяжність області з півночі на південь Область розсікає річка Дніпро, що створює додаткові проблеми із доступністю та інтегрованістю в єдиний обласний ринок усіх районів області Крайні північні та південні райони області знаходяться далеко від Києва і мають низьку доступність до центру області</p>
<p>Значний транзитний потенціал, розвинута транспортна інфраструктура Через територію області проходять 3 міжнародних транспортних коридори (№ 3,7 і 9) та залізниці за 5 магістральними напрямками. На території області знаходиться найбільший в Україні аеропорт міжнародного класу "Бориспіль". Щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям державного та місцевого значення в області складає 297,5 км на тис. кв. кілометрів при середньому показнику по Україні – 278,2 км. Рівень індексу внутрішньої доступності вище середнього по країні і складає 0,55-0,68 (у м. Києві >0,80). В області функціонують 15 логістичних центрів.</p>	<p>Незадовільний стан дорожнього покриття автомобільних доріг загального користування, насамперед місцевого значення Переважна частина дорожнього покриття автомобільних доріг місцевого значення, комунальних доріг потребує проведення різних видів ремонту.</p>
<p>Наявність широкої мережі земель водного фонду. Дніпро тече територією області в межах 246 км, його притоки – Прип'ять, Тетерів, Ірпінь, Рось, Десна і Трубіж. В області створено 58 водосховищ (без врахування дніпровських) з повним і корисним об'ємом відповідно 185,7 і 161,7 млн.куб. м води. Найбільшими є Київське та Канівське водосховища, більша частина площі яких розташована в межах території Київщини. В області побудовано також 2389 ставків з об'ємом 259,1 млн.куб.м. Довжина берегової лінії річок і водойм в межах області складає 17,8 тис.км.</p>	<p>Зменшення природного стоку річок, а також забруднення поверхневих та підземних вод через неефективну роботу очисних споруд, які потребують реконструкції та докорінного поліпшення на рівні новітніх технологій Через недостатню кількість води в мережі осушувально-зволожувальних каналів виникає велика кількість торф'яних пожеж на торфових заплавах землях басейну річок Ірпінь, Здвиж, Трубіж, Супій, Стугна. Якість питної води за мікробіологічними показниками погіршилась і становить 8,4% нестандартних проб води, за санітарно-хімічними показниками покращилась і становить 16,2% нестандартних проб. Найбільш потужним джерелом забруднення природних водойм є промислові стічні води, а також комунально-побутові стічні води, тобто стічні води міст і селищ.</p>

	<p>На території області майже 40 об'єктів здійснюють скид у відкриті водойми.</p> <p>Фактичне скидання стічних вод у поверхневі водні об'єкти у 2018 році склало 473,0 млн.куб.м, що на 188,3 млн.куб.м більше ніж у 2017 році.</p> <p>Майже 40% каналізаційних колекторів в області експлуатуються понад 40 років, третина систем централізованого водовідведення перебуває у ветхому та аварійному стані. На 39 очисних спорудах стоки після очищення скидаються у відкриті водойми, що негативно впливає на екологічну ситуацію в області.</p>
<p>Достатнє забезпечення потреб населення і виробництва лісовими ресурсами</p> <p>Площа лісового фонду Київської області складає 722,7 тис. га, з них 394,9 тис. га (55% від загальної площі лісів області) знаходиться в постійному користуванні державних лісогосподарських підприємств. Лісистість області становить 22,2% і є в середньому на рівні розрахунково-оптимального показника, який забезпечує збалансованість між лісовими ресурсами, обсягами лісокористування та екологічними вимогами.</p> <p>Основними деревними породами Київської області є сосна звичайна (61% загальної площі лісів), дуб (19%), решта (20%) – береза, вільха та інші деревні породи.</p>	<p>Обмежені мінерально-сировинні ресурси</p> <p>Мінерально-сировинна база Київщини характеризується обмеженою кількістю видів корисних копалин та невисоким рівнем їх розроблення.</p> <p>На території області обліковується 338 родовищ з 14 видами різноманітних корисних копалин, з яких розробляються 106 родовищ.</p> <p>У загальній структурі запасів корисних копалин області частка сировини для виробництва будівельних матеріалів становить 58,1%, питної, технічної та мінеральної води – 30,4%, паливно-енергетичних копалин (торфу, сапрапелю і бурого вугілля) – 9,9%, нерудних корисних копалин для металургії – 0,6%, руди рідкісних металів - 0,3%, решта – 0,6 відсотка.</p>
<p>Високоєфективний ринок праці, приріст робочої сили</p> <p>У 2018 році область займала 4 місце за рівнем зайнятості серед регіонів України, 3 місце за рівнем безробіття, 3 місце за рівнем оплати праці, за останні 5 років навантаження на 1 вільне робоче місце знизилася з 11 до 2 осіб.</p> <p>Протягом 2014-2018 років чисельність економічно активного населення у віці 15-70 років (робочої сили) збільшилась на 19,9 тис. осіб, в основному за рахунок міграції в область з інших регіонів країни</p>	<p>Негативні тенденції у демографічній ситуації</p> <p>За останні 5 років відбувається природне скорочення населення з 4,2% у 2014 році до 7,6 % у 2018 році через перевищення кількості померлих над кількістю народжених</p> <p>Середній вік населення Київської області залишається одним з найнижчих серед регіонів України - 40,4 роки (середньоукраїнський показник - 41,3 років) внаслідок низької середньої очікуваної тривалості життя в Київській області (70,46 років), що є нижчою за середньодержавний показник (71,98 років).</p> <p>Демографічне навантаження на 1000 осіб економічно активного населення у віці 15–64 роки на 1 січня 2019 року становило 479 осіб (253 особи (52,8%) у віці 0–14 років та 226 осіб (47,2%) у віці 65 років і старше).</p>

<p>Активний розвиток молодіжного та національно-патріотичного руху Майже у 10 разів зросла кількість молодіжних організацій в області (з 12 у 2014 році до 117 у 2018 році). Запроваджено проведення серії різноманітних тренінгів для керівників молодіжних організацій, механізм підтримки їх проектів на конкурсній основі, а також відкрито перший в Україні «Пластовий вишкільний центр», який став базою для майже 3 тис. волонтерів, що сприяло розширенню участі молоді у заходах національно-патріотичного спрямування. Якщо у 2014 році в області відбулось 15 заходів, спрямованих на національно-патріотичне виховання, учасниками яких було 2,3 тис молодих людей, то у 2018 році було проведено 89 таких заходів, участь у яких взяли 10,4 тис. молодих людей.</p>	<p>Дефіцит кваліфікованих кадрів у виробничій сфері та сфері послуг (освіта, охорона здоров'я, культура), а також невідповідність професійно-кваліфікаційного рівня робочої сили потребам економіки та ринку праці. Майже 76% вакансій, заявлених роботодавцями до Київського обласного центру зайнятості, призначені для кваліфікованих робітників та 19,8% – для представників найпростіших професій і для осіб без професії (спеціальності), тоді як у складі безробітних 50,4% належать до службовців, а в середньому 57% безробітних мають вищу освіту. У територіальному розподілі цей відсоток значно вищий: Білоцерківський міськрайонний центр зайнятості – 64%, Вишгородська районна філія Київського обласного центру зайнятості – 60%, Фастівська міськрайонна філія Київського обласного центру зайнятості – 59 відсотків. За професійними групами: найбільший попит на робочу силу спостерігався на робітників з обслуговування, експлуатації та контролю за роботою устаткування і машин (20,3% від загальної кількості актуальних вакансій), найпростіші професії (18,7%), кваліфікованих робітників з інструментом (15,2%), працівників сфери торгівлі та послуг (13,0%).</p>
<p>Лідер у житловому будівництві по Україні. Область протягом останніх 5 років утримує I місце за обсягами житлового будівництва серед регіонів України. За підсумками 2018 року, за рахунок усіх джерел фінансування прийнято в експлуатацію 1541,0 тис.кв.м загальної площі житла.</p>	<p>Недостатній стан забезпечення населення якісним водопостачанням та водовідведенням. Забезпеченість населених пунктів області централізованим водопостачанням становить: міст – 100%, селищ міського типу – 97%, сіл – 74%, а централізованим водовідведенням: міст – 100%, селищ міського типу – 23%, сіл – 5%. Загальна протяжність водопровідних мереж складає 5290,8 км, з яких 751,9 км знаходяться в аварійному та зношеному стані. Загальна протяжність каналізаційних мереж - 2498,9 км, з яких в аварійному та зношеному стані - 582,85 км. Втрата води під час її транспортування та розподілу в середньому в області складають 24%.</p>
<p>За економічним потенціалом Київська область належить до п'ятірки економічно розвинутих регіонів України. За обсягом ВРП на одну особу Київська область протягом 2014-2017 років займала</p>	<p>Низький рівень впровадження інновацій у промисловому виробництві через відсутність доступних кредитних ресурсів (особливо на довгостроковий період) та державної підтримки для проведення інноваційного</p>

<p>4 місце серед регіонів України, поступаючись лише м.Києву, Дніпропетрівській та Полтавській областям.</p> <p>За темпом росту ВРП у 2018 році Київщина посіла 1 місце серед регіонів України (106,5%).</p> <p>За обсягом валової доданої вартості (далі – ВДВ) Київщина у 2017 році займала 4 місце серед регіонів України, після м.Києва, Дніпропетровської та Харківської областей.</p> <p>У структурі ВДВ найбільшу частку мають галузі сфери послуг (59,9%), промисловість (21,6%), сільське, лісове та рибне господарство (14,3%), будівництво (4,2%).</p> <p>Київська область за своїм промисловим потенціалом належить до десятки найбільш промислово розвинутих регіонів України (7 місце за обсягом реалізованої промислової продукції). Частка промисловості у структурі ВДВ за 5 років зросла з 18,5% до 21,6%.</p>	<p>оновлення та технічного переоснащення виробничих потужностей.</p> <p>Кількість інноваційно-активних промислових підприємств Київщини зменшилася з 66 до 37 порівняно з 2014 роком.</p> <p>Не зважаючи на збільшення обсягу реалізованої інноваційної продукції у 2017 році порівняно з 2015 роком на 151,8 млн грн, її питома вага у загальному обсязі реалізованої промислової продукції залишилась на рівні 0,8 відсотка.</p> <p>Основним джерелом фінансування інноваційної діяльності у промисловості стали власні кошти підприємств (майже 100%), тоді як їх частка у 2014 році становила 65,8% (решта коштів –2,1% з держбюджету, 32,1% – кредитні ресурси).</p>
<p>Потужний агропромисловий комплекс</p> <p>Київщина має сприятливі умови для ведення сільського господарства (клімат області, структура сільськогосподарських угідь, наявність Києва як ринку збуту продукції, потужної наукової бази для впровадження інноваційних технологій у виробництво та переробку сільгосппродукції).</p> <p>За обсягом валової продукції сільського господарства область займає 2-е місце серед інших регіонів України.</p> <p>Рослинництво у валовому виробництві займає частку 62,4%, основними культурами, що вирощуються на Київщині, є зернові культури, картопля та цукровий буряк.</p> <p>Область є одним із лідером серед операторів ринку зберігання зернових та олійних культур в Україні. На території області функціонує 53 елеватори загальною потужністю 2,6 млн тонн зберігання вказаних культур, а також 45 плодосховищ-холодильників.</p> <p>За обсягом виробництва м'яса худоби та птиці область займає 4 місце по Україні, виробництва яєць – 1 місце.</p>	<p>Зниження родючості ґрунтів, малоефективне використання наявного потенціалу земель сільськогосподарського призначення.</p> <p>Щороку зменшуються посівні площі ранніх зернових культур продовольчої групи: гречки, гороху; технічних культур: цукрового буряку, що має негативний вплив на забезпечення продовольчих потреб області в основних продуктах харчування та призводить до зменшення кількості робочих місць.</p> <p>Надмірне навантаження на земельні угіддя області, у тому числі високий ступінь сільськогосподарської освоєності і розораності території, є однією з причин, що спричиняють активізацію ряду негативних процесів. У структурі земельного фонду Київщини значні площі займають ґрунти з незадовільними властивостями – змиті, дефльовані, засолені, солонцюваті, перезволожені тощо.</p>

<p>Інвестиційно привабливий регіон За даними Рейтингу інвестиційної ефективності областей України, складеним рейтинговим агентством «Єврорейтинг», Київщина займає максимальні позиції серед регіонів України (1 місце за кількістю балів). За часткою капітальних інвестицій у загальнодержавних обсягах область посідає 3 місце. Протягом останніх 3-х років Київщина впевнено тримає 3 місце за обсягом прямих іноземних інвестицій, після м. Києва та Дніпропетровської області. Найбільш інвестиційно привабливими галузями є промисловість, будівництво, оптова та роздрібна торгівля, сільське господарство, транспорт та зв'язок сумарна питома вага яких становить більше 90% загальнообласного обсягу капітальних інвестицій.</p>	<p>Міжрайонні диспропорції у соціально-економічному розвитку Співвідношення максимального та мінімального значення серед районів області за наступниками показниками у 2018 році становить: - «обсяг реалізованої промислової продукції у розрахунку на одну особу» – 78 разів, - «обсяг капітальних інвестицій у розрахунку на одну особу» – 40 разів, - «кількість підприємств» – 46 разів.</p>
<p>Високий рівень фінансової самодостатності місцевих бюджетів За показником обсягу доходів місцевих бюджетів (без трансфертів) у розрахунку на одиницю населення Київська область протягом останніх років займала 3 місце серед регіонів України.</p>	<p>Повільний процес утворення об'єднаних територіальних громад Протягом 2015-2019 років відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» в області утворено лише 22 ОТГ, у тому числі шляхом приєднання до міста обласного значення – 4 ОТГ У загальному рейтингу областей України щодо формування ОТГ Київська область посідає: - за загальною кількістю ОТГ – 20 місце. - за покриттям ОТГ площі області – 22 місце; - за кількістю ОТГ з чисельністю менше 5 тисяч осіб – 5 місце; - за відсотком площі області, охопленої перспективним планом – 15 місце; - за відсотком населення ОТГ до загальної кількості населення області – 20 місце. - за кількістю територіальних громад, що приєдналися до міст обласного значення – 1 місце (14 територіальних громад приєдналися до 4 міст обласного значення: Ржищів, Буча, Березань, Обухів).</p>
<p>Високий рівень підприємницької активності Станом на 01.01.2019 в області функціонувало 20054 підприємства, з яких 979 – середніх, 19045 – малих і лише 30 великих. За 5 років кількість малих підприємств зросла на 10,9%, середніх – на 2,3%.</p>	<p>Низька інституційна спроможність центральних та місцевих органів влади щодо підтримки промислових підприємств та представників малого та середнього бізнесу. Незважаючи на значну кількість об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва в області (їх кількість становить 467 одиниць),</p>

<p>За кількістю малих та середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення у 2018 році Київщина посіла 2 місце серед регіонів України після м. Києва.</p> <p>У секторі малого та середнього підприємництва зайнято 242,2 тис. осіб (79,5% зайнятих на всіх суб'єктах господарювання).</p> <p>Головними сферами діяльності МСП є оптова і роздрібна торгівля (27,2% від загальної кількості МСП); промисловість (15,1%), сільське господарство, мисливство та лісове господарство (12,6%), будівництво(11,2%), операції з нерухомим майном (9,0%), професійна, наукова та технічна діяльність (6,3%).</p> <p>Частка надходжень до бюджетів усіх рівнів від суб'єктів малого та середнього підприємництва у 2018 році склала 71,3% (у 2013 році – 68,2%).</p>	<p>переважна більшість з них не є ефективною платформою для співпраці бізнесу і влади.</p>
<p>Розвинута мережа центрів надання адміністративних послуг</p> <p>В області утворено 44 центри надання адміністративних послуг, з яких: 25 райдержадміністраціями, 9 – міськвиконкомами (міст обласного значення), 3 міськвиконкомами (міст районного значення), 3 виконкомами селищних рад та 4 об'єднаним територіальними громадами.</p> <p>Максимальна кількість видів послуг, які надаються через ЦНАП, збільшилась з 117 у 2014 році до 180 у 2018 році.</p> <p>Кількість працівників ЦНАПів зросла у 27,7 разів: з 103 у 2014 році до 280 у 2018 році.</p>	<p>Обмеженість матеріально-технічних можливостей для надання більшості публічних послуг в електронному вигляді.</p> <p>Відсутній портал електронних сервісів Київської області.</p>

Таблиця 2.2 – Повний SWOT-аналіз Київської області

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

3.1. Проблеми та протиріччя інновацій в системі управління територіального розвитку України на прикладі Київської області

Інновацій в системі управління територіального розвитку не є відокремленими від загальних тенденцій і проблем, які супроводжують процес впровадження новаторських рішень у різних сферах життя суспільства. Вони викликають ряд проблем та протиріч, що вимагають глибокого аналізу та осмислення.

Перш за все, потрібно враховувати, що інновації посідають важливе місце в розвитку сучасного світу. Вони впливають на всі сфери людського життя, включаючи економіку, соціум, політику, культуру. В управлінні територіальним розвитком інновації відкривають нові можливості для підвищення ефективності роботи, впровадження сучасних технологій, поліпшення якості послуг, що надаються населенню. Однак з іншої сторони, вони створюють ряд викликів і проблем, які потребують розуміння та вирішення.

Серед головних проблем можна виділити нестабільність та невизначеність, що супроводжують процес впровадження інновацій, потребу у значних ресурсах, включаючи час, фінанси, людські ресурси, для реалізації новаторських ідей, відмінності в інтересах та цілях різних учасників процесу територіального розвитку, що можуть призвести до протиріч.

Крім того, на шляху впровадження інновацій в системі управління територіального розвитку можуть виникнути і більш конкретні проблеми, залежно від контексту конкретного регіону, його специфіки, географічного розташування, економічної ситуації, політичних умов, рівня освітнього та культурного розвитку населення та ін.

Таким чином, вирішення проблем та протиріч, пов'язаних з інноваціями в системі управління територіального розвитку, є складним і багатоаспектним завданням, яке вимагає ґрунтовного підходу, здатності аналізувати та прогнозувати, а також вміння знаходити оптимальні рішення в умовах постійних змін.

При проведенні порівняння проблем та протиріч інновацій в системі управління територіального розвитку, важливо враховувати декілька аспектів.

- Контекстуальний аналіз: Проблеми та протиріччя можуть бути різними в різних контекстах. Наприклад, проблеми, які виникають в урбанізованих територіях, можуть суттєво відрізнятися від тих, які існують в сільській місцевості. Контекстуальний аналіз допоможе вам визначити конкретні умови, в яких виникають проблеми, та розуміти, як вони впливають на територіальний розвиток.
- Системний підхід: Проблеми та протиріччя, пов'язані з інноваціями, не виникають ізоляційно. Вони зазвичай взаємопов'язані та впливають один на одного. Важливо врахувати ці взаємозв'язки при аналізі та порівнянні проблем.
- Компаративний аналіз: Оцінка проблем та протиріччя в різних регіонах, країнах, або навіть на різних етапах процесу впровадження інновацій може дати цінну інформацію. Ви можете дізнатися, які проблеми є загальними, а які унікальні для певного контексту.
- Оцінка ефективності рішень: Порівняння може також включати аналіз різних стратегій вирішення проблем та протиріч. Це може допомогти визначити, які рішення є найефективнішими в певних обставинах.

Основою для проведення такого порівняльного аналізу повинні бути дані з надійних джерел, а також використання методологій та технік, які дозволяють об'єктивно оцінити і порівняти проблеми та протиріччя.

Для зручного та детального аналізу за приклад в подібному процесі була взята за основу саме Київська область, як найбільш перспективна, детально сформована в описі і виступає новатором в більшості сфер територіального розвитку України. Саме Київська область є експортером технологій та принципів

ведення адміністративної діяльності для інших областей України, які на прикладі столичного регіону формують власні політики, норми та плани стратегій, що дають змогу локально вирішувати поставлені проблеми.

Задля проведення порівняльного аналізу були використані дані SWOT-аналізу з **таблиці 2.2**, що детально показані та вимагають рішення. Слід розглянути кожен з наведених переваг в плані інновацій, впливу та реального розвитку. Також слід аналізувати недоліки, щоб максимально коректно розмежувати досягнення стратегії територіального розвитку.

Статус Києва як столичного регіону України значно впливає на територіальний розвиток області. Це виявляється в кількох ключових аспектах. По-перше, столичний регіон часто є центром економічної активності країни. Великі компанії та організації часто мають свої штаб-квартири в столиці, що створює багато робочих місць і приводить до зростання економіки регіону. По-друге, столиці часто надається більше державного фінансування для інфраструктурних проєктів, освіти, охорони здоров'я та інших громадських служб, порівняно з іншими регіонами. Це також сприяє їх розвитку. По-третє, великі міста, як Київ, часто приваблюють більше туристів, що може стимулювати місцеву економіку та культуру.

Розділеність міста річкою має великий вплив на його територіальний розвиток. З одного боку, річка може служити важливим транспортним маршрутом, сприяючи розвитку торгівлі та індустрії. Вона також може створювати природні зони відпочинку та розваг для місцевого населення, покращуючи якість життя і сприяючи туризму. Крім того, річка може служити джерелом води для місцевої промисловості та громадських послуг. З іншого боку, розділеність річкою може створити транспортні та інфраструктурні виклики. Будівництво мостів та тунелів для забезпечення сполученості між різними частинами міста може вимагати значних витрат.

Мережа доріг загального користування Київської області становить 8615,6 км, на них розміщено 485 мостів та шляхопроводи загальною протяжністю 15082 погонних метри. Загальний стан доріг зображено на **рисунку 3.1**.

Мережа доріг загального користування державного значення Київської області становить 2236,2 км, в тому числі: міжнародних - 428,8 км, національних - 382,8 км, регіональних - 708,2 км, територіальних - 716,4 км. Зокрема в розрізі категорій загальна протяжність закріплених доріг включає: I-ї категорії - 419,3 км, II категорії - 809,0 км, III категорії - 679,4 км, IV категорії - 328,5 кілометра.

Мережа автомобільних доріг загального користування місцевого значення Київської області загальною протяжністю 6375,5 км, з них: обласних - 4171,8 км, районних - 2203,7 км, 277 мостів та шляхопроводів загальною протяжністю 6137,8 погонних метри.

Рисунок 3.1 – Загальний стан доріг Київської області

Житловий фонд Київської області становить 27432 одиниці площею – 62,8 млн м². Протягом 2014-2018 років спостерігалось збільшення загальної площі житлового фонду, особливо у приміській зоні міста Києва. Станом на кінець 2018 року в області функціонувало 604 об'єднання співвласників багатоквартирних будинків.

Уповільнення процесу створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків обумовлено скасуванням норми, відповідно до якої у новобудовах обов'язково створювались об'єднання співвласників. Стримує створення ОСББ також брак вільних та ініціативних людей, які змогли б взяти на себе організаційні питання роботи ОСББ як самостійної юридичної особи,

недостатня роз'яснювальна та організаційна робота органів місцевого самоврядування серед населення щодо вивчення нормативно-правових актів, які регулюють систему відносин з місцевою владою в питаннях організації ОСББ, необхідність постійного переконання мешканців будинку, щоб вони вносили свої кошти на утримання свого будинку, проведення ремонтних робіт тощо.

Станом на кінець 2018 року в області співвласниками 2388 багатоквартирних житлових будинків визначено управителя (управляючу компанію). Агропромисловий комплекс є одним із найбільших секторів економіки області, в якому формується основна частина продовольчих ресурсів.

Київщина зі своїми сприятливими кліматичними умовами та інвестиційним потенціалом може нарощувати сільськогосподарське виробництво, тим самим забезпечуючи зростаючі потреби населення області та міста Києва у сільськогосподарській продукції.

За 2018 рік всіма категоріями господарств області вироблено валової продукції сільського господарства на суму 17962,0 млн грн, що становить 120,7% до 2017 року (у 2014 році – 15878,0 млн грн, 106,6% до 2013 року). У тому числі, у сільськогосподарських підприємствах - 12320,8 млн грн у господарствах населення - 5641,2 млн грн, що відповідно становить 128,0 % та 107,4% до 2017 року. Область посіла 2-ге місце серед інших регіонів. Динаміка зросту складена на **рисунку 3.2**.

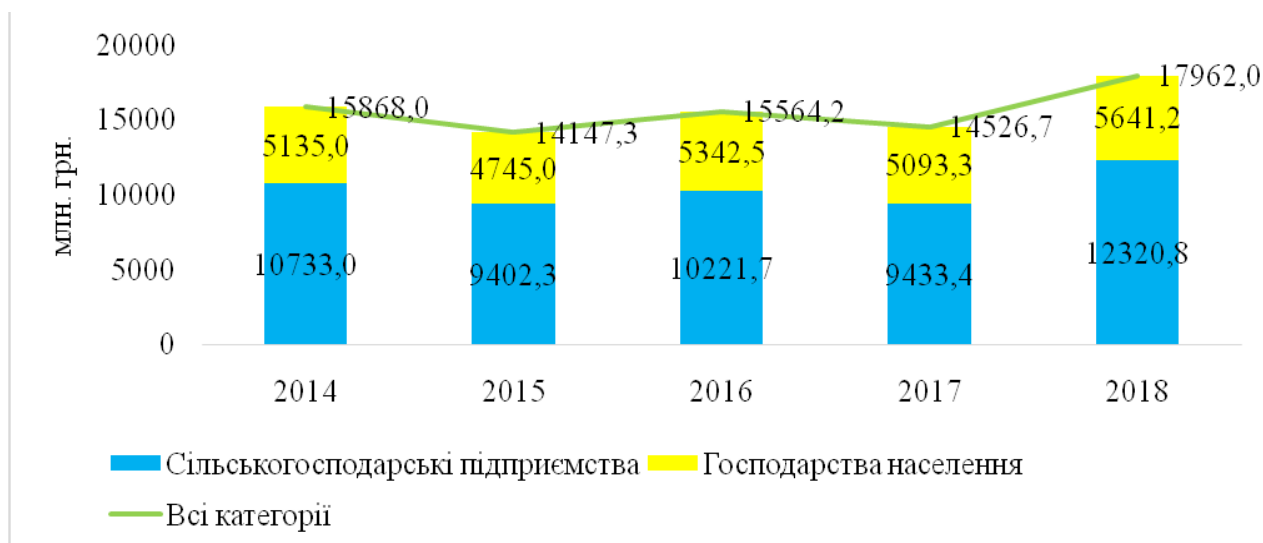

Рисунок 3.2 – Динаміка валової продукції сільського господарства

З вищевказаних показників маємо чітку тенденцію зросту та перспектив введених інновацій до Київської області, що в майбутньому за рахунок успішності ведення будуть інтегровані до інших областей.

Слід зауважити, що подібні дослідження шляхом порівняння неможливі без використання інтерактивних карт України, розвитку супутникового зв'язку GPS та швидкісного інтернету. В подальшій роботі будуть наведені приклади таких нововведень.

Одним із сервісів що дає змогу прослідкувати за станом доріг і може надати деталізовану інформацію є карти Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України (Мінінфраструктури), що є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Мінінфраструктури є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику:

- у сфері автомобільного, залізничного, морського та внутрішнього водного транспорту, надання послуг поштового зв'язку, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері авіаційного транспорту та використання повітряного простору України, туризму та курортів (крім здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туризму та курортів), мультимодальних перевезень, захисту критичної інфраструктури у секторах, за які відповідальне, розвитку, будівництва, реконструкції та модернізації інфраструктури авіаційного, залізничного, морського та внутрішнього водного транспорту, дорожнього господарства, навігаційно-гідрографічного забезпечення судноплавства, торговельного мореплавства, з питань безпеки на авіаційному, автомобільному транспорті загального користування, міському електричному, залізничному, морському та внутрішньому водному транспорті, а також державного нагляду (контролю) за безпекою на авіаційному, автомобільному транспорті загального користування, міському електричному, залізничному, морському та внутрішньому водному транспорті;

- у сфері розвитку, будівництва, реконструкції, ремонту, облаштування та модернізації пунктів пропуску через державний кордон, їх утримання та експлуатації;
- у сфері розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, житлової політики;
- у сфері благоустрою населених пунктів, житлово-комунального господарства, управління побутовими відходами;
- у сфері будівництва, містобудування, просторового планування територій та архітектури;
- у сфері технічного регулювання у будівництві, ціноутворення у будівництві;
- у сфері з відновлення регіонів, територій та інфраструктури, що постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;
- у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду;
- у сфері контролю житлово-комунального господарства;
- у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

Велика кількість інтерактивних мап є показником впровадження інновацій та їх ефективного використання для аналізу й забезпечення потреб населення. Слід розглянути відновлену карту відкритих даних щодо будівництва на **рисунку 3.3**.

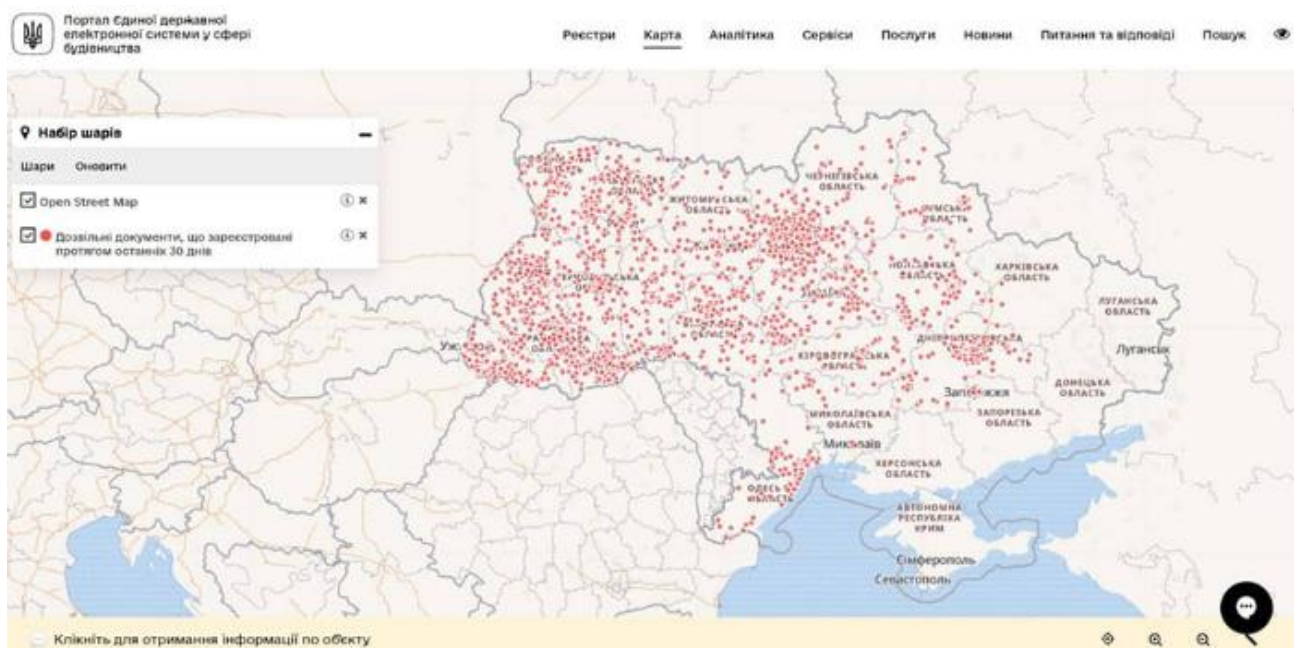

Рисунок 3.3 - Відкриті дані будівництва

В Єдиній державній електронній системі у сфері будівництва (ЄДЕССБ) та на порталі data.gov.ua відновлено публікацію відкритих даних щодо будівництва. Їх оприлюднення було призупинено минулого року через повномасштабне вторгнення росії.

Незважаючи на це, ЄДЕССБ не зупиняла свою роботу і авторизовані користувачі (архітектори, інженери, працівники органів контролю) мали доступ до необхідних відомостей, проте інформація не була доступною публічно.

«Відкриття даних є частиною підготовки до масштабної реформи містобудування (законопроект №5655), в центрі якої цифровізація будівельних документів та процесів.

Міністерство цифрової трансформації разом з Мінінфраструктури наразі на доволі ефективному прикладі дають зрозуміти важливість введення технологій цифровізації даних, інтегрування додатку «Дія», що був згаданий раніше, блокчейну для зберігання інформації та AI задля ефективної діяльності апарату, швидкості процесів і надання низки послуг.

Таким чином можемо прослідкувати тенденцію неспинного розвитку навіть в період війни, так як цифровізація даних і є тою технологією розвитку територій, що реалізує себе на високому рівні, забезпечуючи організацію адміністративних структур, безперервну роботу залежних галузей та чітке розуміння дій, що покладаються міністерствами.

3.2. Розробка рекомендацій для застосування інноваційних механізмів управління територіального розвитку в Україні

Українські регіони та територіальні громади в результаті реформування сфери регіонального та місцевого розвитку отримають у своє розпорядження нові механізми та нові можливості розвитку. Це відкриває широкі перспективи для залучення інноваційних технологій та методик управління, що відображають сучасні тренди глобального розвитку.

Але ці можливості відкриваються лише за умови їхнього ефективного впровадження, що зумовлює попит на фахівців зі значно вищим рівнем професійного потенціалу. Тому сьогодні особливого значення набуває розробка та реалізація системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, здатних ефективно управляти процесами регіонального та місцевого розвитку.

Також не менш важливим є питання мобілізації й підвищення потенціалу людей та інституцій, що працюють у цій сфері. Велика роль у цьому процесі належить активізації громадської діяльності, підвищення рівня освіченості громадян та розвитку партнерства між державними, приватними та громадськими структурами. Завдяки цьому, процеси регіонального та місцевого розвитку стануть більш збалансованими, прозорими та ефективними, що в свою чергу сприятиме сталому та гармонійному розвитку всіх регіонів та громад України.

Органи місцевого самоврядування, недержавні організації, та ініціативні групи в Україні користуються підтримкою значної кількості міжнародних організацій, які спрямовують свої ресурси та зусилля на розвиток демократії та громадянського суспільства. Ці організації, включаючи таких важливих донорів як Європейський Союз, Європейський Банк Реконструкції та Розвитку, Світовий Банк та багато інших, розробляють та фінансують різноманітні проекти, спрямовані на розвиток інфраструктури, підвищення кваліфікації місцевих спеціалістів, формування міцного громадянського суспільства та зміцнення демократії.

Ці проекти міжнародних донорів не лише дозволяють пришвидшити рух українських громад до європейських стандартів, але й надають безпосередню технічну допомогу в покращенні інфраструктури міст, впровадженні сучасних технологій, розробці ефективних механізмів управління та ін. В результаті цього, громади стають більш відкритими, прозорими та здатними до самостійного вирішення місцевих проблем.

Проте, на жаль, в Україні не всі громади усвідомлюють ті можливості, які наразі існують. Це може бути пов'язано з недостатньою інформацією, відсутністю потрібних компетенцій або ж просто з невпевненістю в своїх силах. Тому особливого значення набуває робота з роз'яснення переваг співпраці з міжнародними організаціями та донорами, надання консультацій щодо підготовки проектів та залучення необхідного фінансування.

Вплив Європейського Союзу (ЄС) та Сполучених Штатів Америки (США) на розвиток інновацій в Україні є вельми помітним і продуктивним, завдяки чому Україна активно рухається шляхом модернізації та інновацій.

Європейський Союз допомагає Україні розвивати інноваційний потенціал через різні програми і ініціативи, такі як програма горизонтального співробітництва "Горизонт 2020", яка фокусується на наукових дослідженнях та інноваціях. Ці програми допомагають українським науковцям, дослідникам та підприємцям підвищувати свої знання та навички, впроваджувати новітні технології та ідеї, а також сприяють створенню сприятливого інноваційного середовища в країні.

Сполучені Штати Америки також відіграють важливу роль в розвитку інновацій в Україні, особливо через свої програми допомоги та інвестицій. Американські технологічні гіганти, такі як Google і Microsoft, вкладають значні ресурси в український ІТ-сектор, стимулюючи його розвиток та впровадження інновацій. Крім того, США активно підтримують розвиток української науки і освіти, сприяючи модернізації наукових лабораторій, проведенню наукових досліджень, обміну студентами та науковцями.

Отже, як ЄС, так і США, мають значний вплив на розвиток інновацій в Україні, проте важливо зазначити, що ефективність цього впливу значною мірою залежить від внутрішніх умов, а саме: від здатності української влади та громади до ефективного використання цих ресурсів, від стану правової та економічної систем, від культури інновацій, та від здатності української економіки адаптуватися до швидко змінюваних умов світового інноваційного ринку.

Міністерство цифрової трансформації та Міністерство інфраструктури України відіграють ключові ролі в процесі територіального розвитку через інноваційне управління. Їх спільна робота вже призвела до ряду змін, які стали основою для подальшого розвитку, проте співпраця ще більше потенційно може сприяти перетворенню країни.

Міністерство цифрової трансформації зосереджується на цифровізації послуг та процесів, інтеграції новітніх технологій і вдосконаленні доступу до цифрових ресурсів для громадян і підприємств. За допомогою таких ініціатив, як програма "Дія", вони працюють над тим, щоб усі громадяни мали можливість користуватися цифровими послугами.

З свого боку, Міністерство інфраструктури займається розвитком та модернізацією фізичної інфраструктури країни, що також включає в себе використання новітніх технологій та інновацій. Вони забезпечують інфраструктурні основи для широкого впровадження цифрових технологій, включаючи широкопasmовий доступ до інтернету, ефективне транспортне сполучення, та ін.

При ефективній співпраці цих двох міністерств, вони можуть допомогти створити умови для швидкого та ефективного впровадження інновацій у сфері територіального розвитку. Можливі напрямки співпраці можуть включати розробку спільних проектів для цифровізації місцевого управління та послуг, координацію в розробці та впровадженні проектів інфраструктурного розвитку, які використовують новітні технології, а також обмін знаннями та ресурсами для прискорення розвитку інновацій.

Подальший розвиток впровадження інновацій в системі територіального розвитку в рамках цієї співпраці може призвести до більшої автоматизації та ефективності місцевого управління, збільшення доступу громадян до цифрових послуг, покращення якості та доступності інфраструктури, і зрештою, до підвищення якості життя для всіх громадян.

Стратегічне планування місцевого розвитку в Україні є основним інструментом, що прагне відповідати на виклики сучасного світу, які стають все

більш складними та невизначеними. У цьому контексті, роль планування в системі місцевого управління неодмінно змінюється. Вона трансформується з простого опису майбутніх дій до створення багатогранного вектору розвитку, який ідентифікує ключові напрями й пріоритети і працює на створення умов для гармонійного розвитку територій.

Планування розвитку перетворюється в набір стратегічних інструментів, які дають можливість керувати територіальним розвитком у складних умовах змін. Важливим є розуміння, що виклики, з якими стикаються муніципалітети, є комплексними і потребують всеосяжного підходу. Зміни політичного, економічного, соціального, технологічного і екологічного характеру вимагають системного бачення та ретельного планування.

Значущість цієї тенденції підкреслюється зростаючою роллю партнерства між різними учасниками територіального розвитку. Керуючись спільними цінностями та довгостроковими пріоритетами, різні стейкхолдери - від урядових органів до громадськості і бізнесу - співпрацюють для забезпечення збалансованого та сталого розвитку. Це свідчить про перехід від ізольованих зусиль до більш інтегрованого та колаборативного підходу до розвитку.

В період війни сформувалася потреба в відновленні зруйнованих та пошкоджених територій, і завдяки проекту «Децентралізація» наразі відбувається фінансування реінтеграції та розвитку громад, що зазнали проблем за час бойових дій. Кожний регіон, громада або територія відновлюється за рахунок бюджету і кооперації іноземних територіальних громад, які за рахунок прозорого блокчейну дають змогу громадянам та вповноваженим структурам проводити аналіз розподілу коштів для відновлення. Мапа партнерства проекту розвитку територіальних громад «Децентралізація» зображено на **рисунку 3.4**. Для прикладу була взята Бучанська територіальна громада.

Рисунок 3.4 – Мапа партнерства

Впровадження новітніх технологій в місцеве самоврядування та управління територіальним розвитком є важливим кроком на шляху до модернізації та покращення ефективності роботи. В цьому контексті нововведена платформа plangromad.com.ua відіграє ключову роль, надаючи цифрові інструменти для просторового планування громад.

Просторове планування, яке включає в себе розробку зонування, визначення обмежень використання землі та планування інфраструктури, є критичним елементом ефективного управління територією. Воно дозволяє громадам вирішувати сучасні виклики, такі як зміна клімату, розвиток транспорту, охорона навколишнього середовища, впровадження інноваційних технологій, та інші.

Платформа plangromad.com.ua є прогресивним інструментом, що дозволяє громадам максимально ефективно використовувати свої ресурси, плануючи простір та координуючи розвиток. Завдяки цифровій технології, органи місцевого самоврядування та громадяни отримують можливість аналізувати та візуалізувати просторові дані, створювати сценарії розвитку та приймати обґрунтовані рішення.

До того ж, навички і знання, які набули структури, пов'язані з картографо-геодезичним фондом, відіграють важливу роль у цьому процесі. Вони стають запорукою м'якої інтеграції отриманих знань в середовище використання. Це не

тільки підвищує ефективність управління територіальним розвитком, але і сприяє розвитку громадського суспільства, зміцнюючи громадянську участь у процесі планування та прийняття рішень.

В кінцевому підсумку, використання цифрових технологій та інновацій у місцевому самоврядуванні та управлінні територіальним сприяє відкритості та демократії, що є невід'ємним елементом сучасного розвитку громад.

ВИСНОВКИ

Аналізуючи вищенаведене, стає очевидним, що інноваційні технології, зокрема в області цифрових систем управління, можуть стати потужним інструментом територіального розвитку в Україні. Успішний досвід таких країн, як Нідерланди, США або учасниць Європейської політики сусідства, вказує на ряд напрямків, які варто розглянути.

Перш за все, важливо визнати значення інтеграції технологій в області "Smart Cities" в усі сфери громадського та державного управління. Від оптимізації роботи муніципальних служб до удосконалення системи освіти та охорони здоров'я - технології можуть сприяти підвищенню якості життя громадян та ефективності управління ресурсами.

Подібні рішення вимагають широкого використання інструментів Big Data та аналітики, впровадження штучного інтелекту, інтернету речей та блокчейну. При цьому особливо важливо забезпечити доступність та прозорість даних, що створюють основу для розвитку відкритого цифрового суспільства.

Також, варто взяти за приклад досвід України з впровадження додатку "Дія", який демонструє, наскільки важлива роль цифрових технологій в управлінні державою. Значний потенціал для розвитку має впровадження подібних інновацій на регіональному та місцевому рівнях, що дозволить вирівняти рівень територіального розвитку в країні.

Нарешті, для успішного впровадження цих технологій необхідно забезпечити відповідний рівень підготовки кадрів, розробити систему оцінки інновацій в управлінні та створити умови для постійного моніторингу та оновлення використовуваних рішень. Це передбачає формування відповідного законодавчого та нормативного середовища, інвестиції в освіту та підготовку кадрів, а також активне співробітництво з міжнародними партнерами з метою набуття та обміну досвідом та навичками.

Значення інноваційних механізмів управління територіального розвитку в Україні не можна недооцінювати. Вони відіграють ключову роль у підвищенні ефективності та прозорості рішень, що приймаються на місцевому рівні, а також

у формуванні стратегічних орієнтирів розвитку території. Все це, разом з активним впливом міжнародних партнерів, дозволяє розгортати глибокі та всеосяжні процеси трансформації в регіонах.

Проте, впровадження інновацій в систему управління територіальним розвитком не обходиться без викликів та протиріч. З одного боку, інновації мають потенціал забезпечити більш ефективне та прозоре управління, сприяти економічному росту та соціальній стабільності. З іншого боку, їх впровадження часто викликає опір з боку існуючих структур влади, а також може створити нові проблеми та протиріччя, включаючи відкритість до зловживань та неетичної поведінки.

Динаміка показників впровадження інновацій у системі управління може служити ефективним інструментом моніторингу та контролю за процесом трансформації управлінської системи. Збір, обробка та аналіз таких показників мають здійснюватися в постійному режимі. За результатами аналізу слід розробляти висновки про ефективність застосованих інновацій та при потребі коригувати стратегію їх впровадження.

Комплексна оцінка інновацій у системі управління територіального розвитку має здійснюватися за допомогою широкого спектру показників, які охоплюють різні сфери життя території. Особливу увагу варто приділити таким показникам, як рівень життя населення, рівень безробіття, виробничий потенціал, екологічна безпека та ін. Вивчення міжнародного досвіду та його адаптація до місцевих умов також можуть бути корисними для ефективного впровадження інновацій.

Усі ці заходи є важливими елементами стратегії розвитку території. Вони сприяють формуванню гнучкої, адаптивної системи управління, яка здатна оперативно реагувати на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, а також впроваджувати інновації, спрямовані на поліпшення якості життя населення та сталого розвитку території.

SWOT-аналіз є ключовим інструментом для оцінки потенціалу території та формування стратегії впровадження інновацій. Він допомагає ідентифікувати

внутрішні сильні сторони та слабкості системи управління, а також зовнішні можливості та загрози. Це може виявитися корисним для визначення найбільш ефективних напрямків інноваційного розвитку та вибору оптимальних технологічних рішень.

Впроваджуючи інновації, органи влади повинні ретельно вивчити результати SWOT-аналізу, щоб максимально використовувати сильні сторони та можливості, нейтралізувати слабкі сторони та уникнути можливих загроз. Це підвищить ефективність впровадження інновацій, забезпечить сталість процесу управління та допоможе у досягненні цілей територіального розвитку.

Отже, SWOT-аналіз відіграє важливу роль в процесі впровадження інновацій в систему управління територіального розвитку. Він дозволяє визначити як найбільш перспективні напрямки інноваційного розвитку, так і потенційні проблеми та ризики, забезпечуючи тим самим більш обґрунтований та ефективний підхід до інноваційної політики.

Оцінювання стану і динаміки розвитку територіальних систем за допомогою різноманітних показників є основою прийняття ефективних управлінських рішень. Київська область, як і будь-який інший регіон, має свої специфічні риси, які вимагають індивідуального підходу до вибору оптимального набору показників для моніторингу та управління процесом територіального розвитку.

Значний вплив на процеси інноваційного розвитку в Україні мають Міністерство цифрової трансформації та Мінінфраструктури. Вони відіграють важливу роль у формуванні інфраструктури для інновацій, надаючи підтримку і ресурси для їх реалізації. Активізація діяльності цих органів вказує на їх зобов'язання до сучасних стандартів, включаючи ефективність, прозорість та підзвітність. Зрештою, це сприяє побудові довіри в управління та зміцнює зв'язок між громадянами та владою.

Розробка та застосування інноваційних механізмів управління територіального розвитку в Україні мають величезний потенціал для прискорення процесів модернізації та оптимізації діяльності на різних рівнях.

Оскільки інновації та технології продовжують швидко розвиватися, регіони можуть використовувати їх для підвищення ефективності управління, покращення послуг для мешканців та стимулювання економічного росту.

Вкрай важливо, що Міністерство цифрової трансформації та Мінінфраструктури України активно підтримують розвиток та впровадження інноваційних рішень в сфері територіального розвитку. Ці організації можуть відігравати ключову роль у визначенні стратегій та політик, які сприятимуть сталому та включному територіальному розвитку, забезпечуючи в той же час, що всі громади мають доступ до можливостей, які надає цифрова економіка.

Інвестиції грають центральну роль в розвитку, оскільки вони сприяють створенню нових робочих місць, збільшенню продуктивності, розвитку інфраструктури, покращенню освіти та охорони здоров'я та іншим важливим аспектам соціально-економічного прогресу. Вони можуть мати безпосередній вплив на рівень добробуту мешканців, посилюючи економічну активність та стимулюючи розвиток.

Прозорість інвестицій також відіграє ключову роль в розвитку. Це означає, що процес інвестування має бути відкритим і прозорим для всіх зацікавлених сторін, включаючи громадян, бізнес, донорів, та уряд. Прозорість сприяє впевненості в інвесторів, вона може зміцнювати довіру між інвесторами, бізнесом та урядом, стимулюючи тим самим більше інвестицій. Крім того, прозорість допомагає забезпечити, що інвестиції використовуються ефективно та адресовано на найбільш пріоритетні потреби.

Варто зауважити, що для забезпечення ефективності інвестицій і прозорості їх доходження необхідно наявність відповідної законодавчої бази, системи контролю та аудиту, а також механізмів громадського контролю. Дієві механізми громадського контролю можуть значно покращити ефективність використання інвестицій та підвищити рівень довіри між громадянами та владою. Важливим аспектом впровадження інновацій є технологічна підготовка. Цифрові платформи, такі як plangromad.com.ua, «Дія», «Smart Cities» та подібними до них проектами є суттєвими інструментами, що дозволяють

підвищити ефективність просторового планування та залучити громадян до участі в цьому процесі. Вони можуть служити як канали для обміну інформацією, для відстеження прогресу проектів та для забезпечення зворотного зв'язку з громадянами, що відкриває нові можливості для демократичного управління та соціальної участі.

Таким чином, на основі обговореного можна зробити висновок, що управління територіальним розвитком через інновації в Україні має величезний потенціал, але також незаперечно пов'язане з проблемами та протиріччями. Незважаючи на виклики, активна роль державних органів, підтримка міжнародних партнерів та громадянське суспільство створюють сприятливе середовище для продовження та глибокого розширення цього процесу. Заключно, впровадження інноваційних механізмів управління територіального розвитку в Україні має величезний потенціал для стимулювання росту, підвищення ефективності та прозорості управління, а також для зміцнення демократії та громадянського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Управління інноваціями: навчальний посібник / Горьовий В.П, Біляк Ю.В., Київ 2015
2. Бурик, З. (2020). СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ, ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ. *Публічне урядування*, (5 (25), 53-62. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2020-5\(25\)-53-62](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2020-5(25)-53-62)
3. Громади Київщини презентували асоціації EUROCITIES пріоритетні напрями для інвестицій, ключові проекти розвитку і реконструкції. *Офіційний портал Києва Київська міська рада Київська міська державна адміністрація*. URL: https://kyivcity.gov.ua/news/gromadi_kivschini_prezentovali_asotsiatsi_EUROCITIES_prioritetni_napryami_dlya_investitsiy_klyuchovi_proekti_rozvitku_i_rekonstruktsi/.
4. Сментина Н. В., Фіалковська А. А. Стратегічне планування місцевого розвитку. КИЇВ, 2019. 244 с.
5. Мапа партнерства Бучанської територіальної громади. *Децентралізація*. URL: <https://decentralization.gov.ua/newgromada/4039>.
6. Громадам презентували інструмент для прискорення впровадження просторового планування в Україні. *Децентралізація*. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16685>.
7. АГЕНЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ. URL: <https://arrko.com.ua/>.
8. Звіт про виконання фінансового плану Мінінфраструктури та фінансова звітність підприємств, що входять до сфери управління Мінінфраструктури за III квартал 2022 року. URL: <https://mtu.gov.ua/news/33967.html>.
9. Відновлено публікацію відкритих даних щодо будівництва. URL: <https://mtu.gov.ua/news/34197.html>.
10. Сітнікова І. В уряді Румунії представили робота-радника зі штучним інтелектом. Він представлятиме думки громадян. *hromadske*. 2023. 1 берез. URL: <https://hromadske.ua/posts/v-uryadi-rumuniyi-predstavili-robotu-radnika-zi-shtuchnim-intelektom-vin-predstavlyatime-dumki-gromadyan>.

11. Horizon Europe. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en.
12. Регіональний розвиток. Дія. URL: <https://data.gov.ua/group/rehionalnyi-rozvytok>.
13. Про кооперацію: Закон України № 1087-IV (редакція від 06.11.2014). 240
14. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України» від 21.05.1997 № 280/97-ВР (редакція від 25.04.2018).
15. Як створити життєздатну Агенцію місцевого розвитку: практичний посібник для українських міст та районів [Електронний ресурс]. – ПРООН, 2013. – 80 с.
16. План громад. URL: <https://plangromad.com.ua/>.
17. Практичний посібник з питань організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад. Модуль 5. Стратегічний план розвитку громади. – К., 2016. – 100 с.
18. Планування розвитку територіальних громад: навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко; Асоціація міст України. – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 256 с.
19. Інструменти розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади / За заг. ред. В. М. Олуйко. – К.: Ваіте, 2017. – 432 с.
20. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування: підручник / В. М. Геєць, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк та ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – 396 с.
21. Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки. Київ, 2020. 159 с.

ДОДАТКИ